

Детски негативизъм

Съвети за родители

Много родители познават тази картина: детето отказва всичко, което му предлагат и прави обратното. Освен това изглежда, че това се прави нарочно. Такова поведение се среща и в детска възраст, и още повече в периода на юношеството.

Детето капризничи, може да бъде грубо, да разруши нещо или да се затвори в себе си. И често причините за това поведение са неразбираеми за другите. Това поведение се нарича негативизъм.

Защо детето протестира?

Така детето протестира срещу обстоятелства в живота, срещу отношението на различни хора към него: роднини, деца, други възрастни. Не е задължително тези взаимоотношения да са неблагоприятни. Важното е как детето или юношата ги възприема.

Често причините за това поведение не са очевидни за другите. Това може да е безпокойство и страх у детето, че не се справя като другите. Възможно е това да е и протест срещу някои житейски обстоятелства: раждане на по-малко братче или сестриче, развод на родителите, неразбирателство, принудително преместване, смяна на училище и т.н.

Всъщност, негативизмът е реакция на някаква незадоволена потребност. Например, в разбиране, одобрение, уважение, независимост. Това е един от начините за преодоляване на трудна ситуация.

Родителите често казват, че детето е упорито. Можем да кажем, че инатът е слаба форма на негативизъм. И като поведение си приличат. Но причините за подобно поведение са различни. Упоритият търси самоутвърждаване. Негативистът протестира срещу неблагоприятна ситуация за себе си. Детето може да прояви негативизъм по отношение на един от роднините или с цялото семейство, само в семейството, само навън или почти навсякъде.

При почти всички деца родителите отбелязват протестни реакции в определени периоди. Това са така наречените кризисни периоди на детството: една година, три години, шест-седем години и 13-16 години. Детето или юношата, в тези моменти се опитва да премине към нов етап в своето развитие, да направи още една крачка към независимостта, да се утвърди в собствените очи или в очите на околните. Възприемайки гъвкави тактики, възрастните ще помогнат на детето не само да избегне ненужните конфликти днес, но и да стане по-самостоятелно и независимо в бъдещия си живот на възрастен.

При възпитанието на негативиста трябва да се постараям да отчитаме следните моменти:

- Правилата трябва да са ясни за детето;
- Детето трябва да има задължения, но и права;

- Изискванията и напомнянията трябва да се казват спокойно, но твърдо. Раздразнението у възрастния само ще засили негативната реакция на детето към забраната;
- При всякакви проблеми в поведението на детето помага воденето на дневник. На първо място, защото наблюдението помага на възрастният, като че ли отстрани да погледне на ситуацията по-обективно, да понижи емоционалното напрежение. Второ, за да може да се разбере, какво именно предизвиква протеста на детето. Рядко се случва негативизмът да продължава от сутрин до късна вечер.
- Детето трябва да има право на избор. Предоставяйте му тази възможност. Например: „Днес ще се миеш под душа или ще си вземеш вана?“, „Ще облечеш розовата или синята блуза“ (Избор от две неща, които всъщност предварително са избрани от родителя);
- Не бива да се наказва детето само за това, че казва „НЕ“. Дете, което няма право да възрази, в бъдеще няма да може да защити и своето мнение, своята гледна точка.
- Следва да се обърне внимание, дали в общуването с детето често звучи думата „не може“. Опитайте се да съкратите количеството забрани – възможно е сред тях да има и ненужни. Нека по-често да звучи думата „може“, която показва желателните форми на поведение. Например: „На тапетите не се рисува, но може да се рисува на хартията“.
- „Викайте“ на помощ чувството за хумор и игра. В общуването с детето, с упоритото дете, ефективен се оказва методът на противопоставянето: „Само не си помисляй днес да си легнеш в осем часа“. Или играта „Наопаки“ – „Днес ти ще правиш всичко наопаки, когато те помоля за нещо. Утре аз ще бъда „мама – наопаки“. Ако едни начини не заработят, пробвайте с друго. Главното е да изпитвате колкото се може повече положителни емоции заедно.
- Поощрявайте активността, търсенето на новото, самостоятелността. Та нали не желаете вашето дете да израстне пасивно, зависещо от другите, неумеещо да взема решения.

Запасете се с търпение и не очаквайте бързи резултати. Помнете само, че това е важен период в живота на вашето дете.

Най-интензивно личността се гради в периода на юношеството. А засега на детето му предстои още да опознава себе си, да се запознае със своето „Аз“, което го отделя от обкръжаващата го среда, да се отдели от нея, да се учудва на това, да преживее това и да се спре на този нов етап. Но до това, преди това, има своеобразна подготовка: неочакваните за възрастните спонтанни опити за самостоятелност най-често ще приемат негативни форми (детски негативизъм), т.е. форми на отказ от очаквани действия.

Често те имат нюанс на игра, когато детето, като че ли, дразни възрастните, демонстративно и лукаво правейки това, което те му забраняват или неправейки това, което те искат от него.

Колкото по-енергично, активно и самолюбиво е детето, толкова по-активни са неговите протести!

Как да се държим в тези случаи?

Помнете: от това, как ние ще реагираме на детския негативизъм, зависи най-важното – бъдещата личност, сферата на нейните отношения, в това число към хората и към себе си.

Ако сте принудени да настоявате за нещо, не акцентирайте вниманието на неговия отказ да се подчини.

Ако ние, възрастните, не оправдаваме очакванията на детето с нашата съпротива, то контрапозицията ще отслабне.

Съществува важна закономерност, при която това, което не е могло да се прояви, когато му е било време, в съответната възраст, задължително ще се прояви по-късно, и в по-неприятна форма. И ще се задържи по-дълго, отколкото е могло да се случи, когато му е било времето.